

LICEUL INDUSTRIAL DE FETE ARAD, STR. LUCIAN BLAGA NR.9

*Pompiliu Sarca
Zamfir Danciu*

Amplasată în zona centrală a Municipiului Arad, zonă protejată, clădirea fostului Liceu Industrial de Fete din Str. Lucian Blaga nr. 9 a făcut obiectul, în 1994, a unui control tematic din partea Inspectoratului Județean Arad în Construcții.

Începută în jurul anului 1890 și având ca destinație școală de fete, construcția are la parter prăvălii și la subsol spații de depozitare.

Edificiul ridicat la stradă închide în incintă alte două clădiri, una dintre acestea fiind casa în care a trăit și a lucrat pictorul Munkacsy Mihaly.

Liceul Industrial de Fete a fost înființat în anul 1919, ca școală profesională de gradul I, de Societatea Doamnelor române din Arad, sub președenția d-nei Eugenia Cicio-Pop, care funcționa după statutele Reuniunii Femeilor Române din Iași, fiind considerată ca filială a acesteia.

Școala profesională a început cu 26 de eleve și a funcționat cu 5 clase până la 1 septembrie 1936; în acest an fiind numită directoare d-na Eugenia Constantinescu, care, dându-și seama de insuficiențele acestei școli, a întocmit un plan de reorganizare și, cu sprijinul d-nei Eugenia Cicio-Pop, a început demersurile pe lângă Primăria Municipiului Arad, obținând un contract de închiriere pentru clădire, de 30 de ani, cu chirie anuală de 1.000 lei, pentru a putea construi o aripă nouă, în care să se poată instala, în condiții mai bune, internatul de fete.

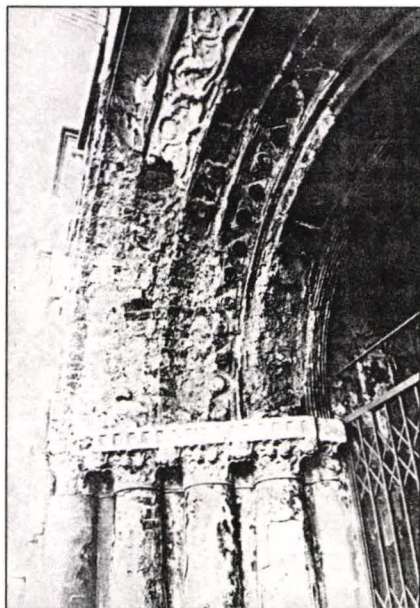
Constatând însă progresul școlii din toate punctele de vedere, precum și numărul crescând al elevelor, directoarea a făcut noi demersuri pentru obținerea edificiului cu drept de proprietate, pe seama comitetului școlar, ceea ce și obține prin Deciziunea nr.32.700/22.Io.1937. Pentru a nu micșora suprafața de curte bine plantată și îngrijită, direcțiunea renunță la proiectul de a construi o aripă nouă și începe tratativele de cumpărare a imobilului de care este alipită școala, imobil proprietate a Băncii Comerciale Italiano-Române.

Pentru a putea cumpăra acest imobil, cu prețul de 3.000.000 lei, trebuia făcut un împrumut de cel puțin 2.000.000 lei, pe care Casa de Depuneri și Consemnațiuni s-a arătat dispusă să-l acorde, însă numai cu girul Casei Școalelor. Atunci Societatea Doamnelor Române a renunțat la tutela administrativă a școlii și a încredințat-o Casei Școalelor, prin constituirea Comitetului Școlar în Adunarea Extraordinară Generală din 10 martie 1938.

Liceul Industrial de Fete,
fațada de nord

Intrare

Detaliu intrare, arce și coloane

Cu girul Casei Școalelor, s-a obținut un împrumut de 2.000.000 lei de la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, 530.000 lei au fost acoperiți din fondurile școlii, iar pentru 470.000 lei s-au închiriat aceleași bănci, pe cinci ani, cinci prăvălii din același imobil.

Astfel, școala profesională de gradul I, care plătea chirie primăriei și trăia sub continue presiuni de evacuare, pentru a i se da altă destinație imobilului, se transformă în Liceu industrial în septembrie 1936 (cu trei specialități - lingerie, croitorie și țesut) iar din aprilie 1938 devine proprietara celor două edificii din centrul Municipiului Arad.

Contingetul crescând al elevelor a ajuns în anul școlar 1938-1939 la 227, dintre care 70 interne, instalate în noul edificiu igienic, confortabil, având o curte mare, plantată cu arbori și flori. Și din punct de vedere didactic Liceul industrial a înregistrat apreciable progrese, sporindu-și și consolidându-și prestigiul, atelierele liceului având o activitate continuă și efectuând pe lângă program și numeroase comenzi din oraș.

În prezent în imobil funcționează școala de aplicație - clasele 1-4 - a Școlii Normale "Dimitrie Țichindeal" din Arad.

Imobilul figurează la poziția 02 B 015 din lista monumentelor și ansamblurilor de arhitectură.

Cele două imobile au fost naționalizate, trecând în proprietatea statului român, în administrarea operativă a inspectoratului școlar.

În anul 1991, prin Decizia nr.471/01.08.1991 Primăria Municipiului Arad transmite corpul "B" (fostul internat cu sala de gimnastică) în folosința Băncii Române de Comerț Exterior. Aceasta, ulterior a cumpărat imobilul și și-a amenajat sucursala din Arad. Unul din motivele invocate a fost că inițial imobilul a avut destinația pentru sediu de bancă, fără a se ține seama că a fost de fapt cumpărat de școală de la vechea bancă. Considerăm că ar fi fost corect ca banii rezultați din vânzare-cumpărare să fie alocați reparării școlii.

Tot în anul 1991, prin Decizia nr.414/09.08.1991 Prefectura Județului Arad decide dezmembrarea corpului "A" în două părți și anume subsolul, etajul I și etajul II integral și parțial parterul rămânând în administrarea inspectoratului școlar și 7 încăperi de la

parter trecând în administrarea Institutului Român de Management - filiala Arad. Deși a contestat decizia în justiție, Inspectoratul școlar a pierdut pe motiv de tardivitate.

Situația spațiilor comerciale de la parter nefiind clarificată, nu se pot renegocia chiriile și astfel o posibilă sursă de fonduri pentru repararea imobilului nu poate fi realizată.

Clădirea reprezintă o construcție cu subsol, parter și două etaje și pod tip șarpantă. Ea prezintă următoarea alcătuire a structurii portante verticale:

- subsol - fundații din zidărie, pereți cu grosimi de 65, 80 cm zidurile longitudinale de 50 cm, zidurile portante transversale de 25 cm; zidurile despărțitoare portante, care joacă și rol de legătură numai pe înălțimea subsolului. Zidurile sunt executate din cărămidă presată plină de tip vechi de 30 cm;

- parter - ziduri longitudinale cu grosimi de 80 cm latura dinspre stradă, 65 cm; cele două longitudinale centrale, respectiv 50 cm zidul dinspre curte;

- etaj I și II - ziduri longitudinale cu grosimi de 45 cm, la fel ca cele transversale portante, mai puțin cei doi pereți care mărginesc terasa circulabilă de peste parter.

Structura de rezistență orizontală (planșee) este alcătuită după cum urmează:

- planșeele peste subsol, parter și etaj I sunt alcătuite din bolți din zidărie de cărămidă pe zona culoarului central, iar peste restul sălilor planșeele sunt alcătuite din grinzi metalice - profile 118, I20 și 126, dispuse la 1,60 m distanță, între grosimea cărora sunt turnate plăci din beton ușor cu zgură și corpuri ceramice, care au la partea inferioară bare $\bar{C}$ 6 mm la aproximativ 25-30 cm din oțel beton între profile;

- planșeul peste etajul II este realizat din grinzi de lemn din bușteni despicați în două, așezate alăturat pe toată suprafața;

- șarpanta este realizată din lemn ecarisat cu arbaletrieri, învelitoarea din eternit cu panta 85-100%.

Clădirea este concepută în stil SECESSION, având următoarele elemente decorative cu valoare stilistică deosebită:

- decorații din ipsos la ancadramele și pereți, cu reprezentări florale și abstracte;
- basoreliefuluri din marmoră albă și bej în medalioane și frize;
- feronerie din profile și foi la suportii pentru flori la ferestre și la balustrada scării;
- tâmplăria de lemn la ferestre, uși, vitrine și portaluri;
- confecțiile din tablă de zinc, fleșe, gutiere și jgheaburi;
- piese din faianță și majolică sub formă de plăci, aplicate pe fațadă.

Starea tehnică a structurii de rezistență verticală este foarte bună. În ce privește planșeele se constată o stare tehnică bună la cele de peste parter, etajul I și II. La învelitoare se constată reparații improvizate cu foi de tablă ce înlocuiesc eternitul, deteriorări ale cornișelor la care, dacă nu se iau măsuri de reparare, se vor produce degradări ale buiadrugilor metalici de la etajul II și putreziri ale capetelor grinzilor de lemn ale planșeului de la acest nivel.

În ceea ce privește planșeul peste subsol, din cauză că tencuielile de la tavane nu au fost refăcute, fața inferioară a tălpilor profilelor metalice, iar în zona trapelor de coborâre din spațiile comerciale, chiar și fețele laterale ale acestor profile, precum și barele C 6 de la baza plăcilor de beton ușor, în contact direct cu umiditatea sunt puternic corodate, barele de oțel beton în totalitate, profilele metalice din zona trapelor în proporție de 20-30 % din secțiune, iar celelalte profile de 10-20% din secțiunea tălpii.

De menționat că pentru tencuielile care au mai fost refăcute la tavanele din subsol s-a folosit mortar de var, contraindicat, deoarece favorizează procesul de coroziune. Aceste tencuieli au și căzut, la scurt timp, de pe suprafețe mari.

În curtea de ventilații din latura vestică a clădirii au fost executate ulterior la fiecare nivel planșee din beton pe profile metalice pentru grupuri sanitare. Starea tehnică a acestora prezintă un stadiu foarte avansat de degradare a profilelor metalice, aceasta prezentând un pericol pentru funcționarea lor în continuare.

Din cauza neîntreținerii tinichigeriei (jgheaburi, burlane, dolii, racorduri, receptoare pluviale la terasa circulabilă) s-a deteriorat atât tencuiala, cât și stucaturile din ipsos, pe suprafețe mari ale fațadelor principale.

Încălzirea spațiilor se face cu lemne în sobe de teracotă.

Până în prezent, deși conform p.130-88 durata normată de serviciu de 100 de ani este expirată, nu s-au făcut reparații capitale, ci numai întreținere curentă în sălile de clasă și pe coridoare.

În anul 1991 S.C."PROIECT" S.A. Arad a expertizat construcția, stabilind măsurile de consolidare necesare, prin proiectul nr.22.139 și anume:

- consolidarea cu câte doi stâlpi de țevă Ø 102x6 mm, zid de cărămidă de 15 cm grosime și centuri din beton armat în zonele trapelor de coborâre în subsol din spațiile comerciale de la parter;

- profilele metalice se vor consolida prin realizarea unei noi tălpi inferioare din platbandă distanțată de talpa existentă sau nu, funcție de deschidere, mărindu-se astfel momentul de inerție al secțiunii metalice, sporind capacitatea portantă;

- pe tot intradosul planșeului se va prinde o rețea din oțel beton Ø 8 și Ø 6 la 20 cm care va rezema pe platbandele nou sudate și va fi ancorată prin bolțuri bătute la 40 cm distanță;

- peste plasa din oțel beton se va coase o plasă de rabbit și se va tencui cu mortar M100-T;

- la sala atelier, planșeul fiind foarte elastic, se prevede rigidizarea la partea superioară prin suprabetonare;

- se prevede reorganizarea grupurilor sanitare din curtea de lumină vestică demolându-se planșeele existente la toate nivelele și executându-se planșee noi, din beton armat.

Aceste lucrări nu au fost executate din lipsă de fonduri, precum și datorită statutului neclar al spațiilor de la parter.

Considerăm că este necesară restabilirea statutului juridic al clădirii prin anularea deciziei de atribuire a unei părți din parter Institutului Român de Management, care nu funcționează în Arad, restituindu-se integral școlii. Astfel, prin chiriile dobândite din închirierea spațiilor comerciale se pot asigura fondurile necesare lucrărilor de consolidare propuse în proiect, de restaurare a fațadelor, și eventual, și realizarea instalației de încălzire centrală.